

OBSAH

PŘEDMLUVA K PRVNÍMU ÚPLNÉMU VYDÁNÍ	11
Z předmluvy k 1. vydání učebnice Ústavní právo a státověda, II. díl, část 2	19
Z předmluvy k 2. vydání učebnice Ústavní právo a státověda, II. díl, část 1	24
I. POČÁTEK ČESKOSLOVENSKÉ STÁTNOSTI A ÚSTAVNOSTI	33
§ 1 Vznik státu a základy československého ústavního řádu	33
§ 2 Československá státní idea a symboly státu	40
§ 3 Ustavení a prosazení orgánů státu	44
§ 4 Československý národ a obyvatelstvo	53
§ 5 Území a uznání suverenity státu	62
II. ČESKOSLOVENSKÁ ÚSTAVA Z ROKU 1920	68
§ 1 Okolnosti a způsob vzniku ústavy z roku 1920	68
§ 2 Celkové vlastnosti ústavy	70
§ 3 Stěžejní obsah ústavy	72
§ 4 Mýtus a realita ústavy	82
§ 5 Naplňování a vývoj ústavy	84
III. DOBA NESVOBODY	90
§ 1 Pojem, trvání a právní důsledky doby nesvobody	90
§ 2 Druhá republika	93
§ 3 Protektorát Čechy a Morava	109
§ 4 Slovenský stát	125
§ 5 Ostatní odtržená území	137
IV. ZATÍMNÍ STÁTNÍ ZŘÍZENÍ	147
§ 1 Vytvoření a úkoly zatímního státního zřízení	147
§ 2 Dekretální normotvorba v exilu a její obsah	157
§ 3 Dekrety prezidenta republiky vydávané na československém území	162

§ 4	Změny území a obyvatelstvo po skončení války	177
V.	OBNOVA PARLAMENTARISMU	
	V POVÁLEČNÉM OBDOBÍ	188
§ 1	Období Prozatímního národního shromáždění	188
§ 2	Období Ústavodárného národního shromáždění . . .	198
§ 3	Únor 1948 a nastolení diktatury proletariátu	207
VI.	ÚSTAVA 9. KVĚTNA A DALŠÍ VÝVOJ	219
§ 1	Základní charakteristika a struktura Ústavy	219
§ 2	Ústavní poměry de iure a de facto	221
§ 3	Realizace a změny Ústavy 9. května	222
§ 4	Postavení Slovenska v Ústavě 9. května	232
VII.	ÚSTAVA Z ROKU 1960	235
§ 1	Příprava a přijetí Ústavy z roku 1960	235
§ 2	Struktura a základní charakteristika Ústavy	237
§ 3	Postavení Slovenska v Ústavě z roku 1960	247
§ 4	Realizace a změny Ústavy z roku 1960	249
VIII.	ČESKOSLOVENSKÁ FEDERACE	251
§ 1	Příprava přetvoření jednotného Československa ve federaci	251
§ 2	Demokratizace ústavních poměrů v první polovině roku 1968	254
§ 3	Ústavní zákon č. 143/1968 Sb. – vznik československé federace	255
§ 4	Fungování federativního modelu a ústavní změny let 1968–1989	257
§ 5	Ústavní poměry let 1968–1989 – prováděcí zákonodárství	265
§ 6	Projekt nové ústavy	269
IX.	ÚSTAVNÍ POMĚRY ČESKOSLOVENSKA	
	PO LISTOPADU 1989	270
§ 1	Mezinárodní souvislosti událostí 17. listopadu a ústavní změny	270
§ 2	Československo na cestě k demokratickému státu . . .	278
§ 3	Zánik ČSFR	296

X.	VZNIK SAMOSTATNÉ ČESKÉ REPUBLIKY, PŘIJETÍ A OBSAH JEJÍ ÚSTAVY	306
	§ 1 Česká republika jako nástupnický stát ČSFR	306
	§ 2 Příprava a přijetí Ústavy ČR	313
	§ 3 Koncepce Ústavy ČR a její charakteristika	320
XI.	ÚSTAVNÍ POŘÁDEK ČESKÉ REPUBLIKY A MÍSTO MEZINÁRODNÍCH SMLUV V ÚSTAVNÍM ŘÁDU	328
	§ 1 Pojem, náplň a vzájemné vztahy jednotlivých předpisů ústavního pořádku ČR, ústava polylegální. Změny a doplňky ústavního pořádku ČR	328
	§ 2 Vztah ústavního pořádku k mezinárodnímu právu	339
	§ 3 Místo principů v ústavním pořádku a ústavní právo procesní	354
XII.	ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ PŘEDPISŮ ÚSTAVNÍHO POŘÁDKU	368
	§ 1 Ústavní vymezení České republiky a jejích úkolů	368
	§ 2 Státní moc a politický systém	376
	§ 3 Státní občanství (včetně postavení cizinců a apatridů)	382
	§ 4 Státní území a státní hranice	396
	§ 5 Státní symboly a státní idea	398
	§ 6 Hlavní město	408
XIII.	DEMOKRACIE REPREZENTATIVNÍ A PŘÍMÁ V ČESKÉ REPUBLICE	412
	§ 1 Ústavní východiska a právní úprava reprezentativní a přímé demokracie	412
	§ 2 Principy volebního práva	416
	§ 3 Volby do Parlamentu	420
	§ 4 Volby do zastupitelstev krajů	437
	§ 5 Volby do zastupitelstev obcí	440
	§ 6 Volby do Evropského parlamentu	443
	§ 7 Soudní přezkum ve věcech volebních	447
	§ 8 Referendum celostátní, místní a krajské	451

XIV.	PRÁVA, SVOBODY A POVINNOSTI	460
§ 1	Ideové zdroje, východiska, charakteristika	460
§ 2	Struktura Listiny a základní pojmy	474
§ 3	Obecná ustanovení Listiny	491
§ 4	Základní práva a svobody	503
§ 5	Politická práva	565
§ 6	Práva menšin	610
§ 7	Hospodářská, sociální a kulturní práva	619
§ 8	Právo na soudní a jinou právní ochranu	679
XV.	PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY	706
§ 1	Právní úprava činnosti Parlamentu České republiky	706
§ 2	Postavení Parlamentu v parlamentním systému České republiky	708
§ 3	Pravomoci Parlamentu ČR	710
§ 4	Komory Parlamentu ČR	721
§ 5	Orgány a funkcionáři komor Parlamentu ČR	724
§ 6	Organizace jednání komor Parlamentu ČR	735
§ 7	Usnášení komor a hlasování	740
§ 8	Status poslance a senátora	742
XVI.	ZÁKONODÁRNÝ PROCES	757
§ 1	Ústavní vymezení zákonodárného procesu	757
§ 2	Zákonodárná iniciativa	762
§ 3	Úloha vlády v zákonodárném procesu	764
§ 4	Projednávání zákonů v Parlamentu	768
§ 5	Legislativní proces v Poslanecké sněmovně	770
§ 6	Legislativní proces v Senátu	774
§ 7	Legislativní proces v Poslanecké sněmovně po vrácení návrhu zákona nebo zamítnutí Senátem	776
§ 8	Projednávání návrhů zákonů, které musí být přijaty v obou komorách (ústavní zákony, zákony uvedené v čl. 40 Ústavy)	777
§ 9	Projednávání zákona o státním rozpočtu	781
§ 10	Zvláštní procedury	785
§ 11	Vrácení zákona prezidentem republiky	790

§ 12	Jednání o návrzích zákonných opatření Senátu	792
§ 13	Vyhlašování zákonů, dalších aktů státních orgánů a mezinárodních smluv	794
XVII.	PREZIDENT REPUBLIKY	810
§ 1	Hlava státu	810
§ 2	Vznik, trvání a zánik funkce prezidenta republiky	832
§ 3	Vztah prezidenta republiky k jiným ústavním orgánům	837
§ 4	Další pravomoci prezidenta republiky	853
§ 5	Sídlo a Kancelář prezidenta republiky	855
XVIII.	VLÁDA A JINÉ ORGÁNY VÝKONÉ MOCI	859
§ 1	Základy ústavního postavení vlády	859
§ 2	Vytvoření vlády, její trvání a ukončení	861
§ 3	Složení vlády a postavení jejích členů	869
§ 4	Činnost vlády a způsob jednání vlády	876
§ 5	Vztah vlády a předsedy vlády k prezidentu republiky	884
§ 6	Vztah vlády k Parlamentu	885
§ 7	Vztah vlády k moci soudní	892
§ 8	Vztah vlády k územní samosprávě	894
§ 9	Působnost ministerstev a jiných ústředních správních úřadů	895
§ 10	Normotvorba vlády a jiných správních úřadů	911
§ 11	Státní zastupitelství	916
XIX.	SOUDY	923
§ 1	Principy činnosti soudů a soudců	923
§ 2	Soustava soudů, sídla soudů a jejich vnitřní organizace	927
§ 3	Ustanovování soudců a zánik jejich funkce	930
§ 4	Záruky soudcovské činnosti	933
§ 5	Vztah k jiným ústavním orgánům, státní správa soudů	934
§ 6	Prováděcí zákonodárství a judikatura Ústavního soudu	936

XX.	ÚSTAVNÍ SOUD	938
	§ 1 Charakteristika, prameny, orgány, sídlo	938
	§ 2 Vztah Ústavního soudu k jiným ústavním orgánům	941
	§ 3 Soudce Ústavního soudu a záruky jeho činnosti ...	944
	§ 4 Pravomoc a působnost Ústavního soudu	949
	§ 5 Obecná úprava řízení před Ústavním soudem, jeho rozhodování	955
	§ 6 Jednotlivá řízení před Ústavním soudem	960
XXI.	ÚZEMNÍ ČLENĚNÍ ČESKÉ REPUBLIKY	
	A ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	968
	§ 1 Územní členění státu v ústavních a zákonných normách a vztah územního členění k samosprávě	968
	§ 2 Obsah pojmu samospráva, obec, vyšší územní samosprávný celek; jiné typy samosprávy	970
	§ 3 Charakteristika územních samosprávných celků ...	974
	§ 4 Územní a osobní základ územních samosprávných celků	977
	§ 5 Samostatná působnost územních samosprávných celků	980
	§ 6 Zastupitelstva a ostatní orgány územních samosprávných celků	981
	§ 7 Obecně závazné vyhlášky zastupitelstev	983
	§ 8 Status členů zastupitelstev	985
	§ 9 Majetek a rozpočet územních samosprávných celků	986
	§ 10 Zásahy státu do činnosti územních samosprávných celků	987
	§ 11 Realizace územní samosprávy v prováděcím zákonodárství	990
XXII.	SYSTÉM KONTROLY V ČESKÉ REPUBLICE	993
	§ 1 Funkce a vývoj orgánů typu Nejvyššího kontrolního úřadu	993
	§ 2 Postavení Nejvyššího kontrolního úřadu	997
	§ 3 Působnost NKÚ	1000
	§ 4 Organizace NKÚ	1002

§ 5	Výkon působnosti NKÚ	1003
XXIII.	JINÉ ORGÁNY OCHRANY PRÁV	1006
§ 1	Úvodní poznámky	1006
§ 2	Myšlenka ombudsmana v České republice a její uskutečňování	1007
§ 3	Charakteristika, postavení a působnost Veřejného ochránce práv	1009
§ 4	Šetření prováděná ochráncem	1012
§ 5	Jiná oprávnění a povinnosti ochránce	1013
§ 6	Úřad pro ochranu osobních údajů	1016
XXIV.	ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA	1018
§ 1	Ústavní postavení České národní banky a jejích představitelů	1018
§ 2	Vztah k prezidentu republiky a k ostatním ústavním orgánům	1024
§ 3	Prováděcí zákonodárství	1028
XXV.	ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY ..	1030
§ 1	Pojem a význam bezpečnosti státu	1030
§ 2	Mimořádné stavy	1041
§ 3	Subjekty zajišťující bezpečnost státu	1047
§ 4	Obrana státu a ozbrojené síly	1049
§ 5	Policie, jiné bezpečnostní sbory a další organizační útvary a subjekty s podobnou působností	1054
§ 6	Zpravodajské služby	1057
§ 7	Záchranné sbory a havarijní služby	1059
XXVI.	ÚSTAVNÍ POŘÁDEK ČESKÉ REPUBLIKY	
	A PRÁVO EVROPSKÉ UNIE	1060
§ 1	Členství České republiky v Evropské unii	1060
§ 2	Přenos pravomocí České republiky na Evropskou unii	1062
§ 3	Povaha práva Evropské unie	1065
§ 4	Vztah práva České republiky a práva Evropské unie	1070
§ 5	Občanství Evropské unie	1075

